

Campanie împotriva diasporei promovată intens de unele partide și propagandiști după alegerile prezidențiale

Aproape 330 de mii de moldoveni aflați peste hotare au votat în cel de-al doilea tur al alegerilor prezidențiale din 3 noiembrie 2024, ceea ce reprezintă un record absolut al diasporei moldovenești. Imediat după alegeri, partidele pro-ruse și unii propagandiști au pornit o campanie de falsuri și discreditare a diasporei.

În urma scrutinului, Maia Sandu a obținut un nou mandat de președinte al Republicii Moldova. La acest rezultat au contribuit semnificativ cetățenii moldoveni aflați în străinătate, care au susținut-o în proporție de 83%. Acest fapt a generat polemici. PSRM a anunțat că nu recunoaște rezultatele și a numit-o pe Maia Sandu *președintele diasporei*. Președintele PSRM, Igor Dodon, a făcut mai multe declarații cu privire la așa-zise încălcări care ar fi avut loc la secțiile de votare din străinătate, inclusiv cazuri de votare multiplă, dar nu a prezentat nicio dovadă în acest sens. Potrivit lui Dodon, sute de adepți ai PAS ar fi votat de două-trei ori la secții de votare de peste hotare. Această afirmație nu corespunde adevărului. Comisia Electorală Centrală (CEC) a anunțat că a constatat doar un caz de votare multiplă și acela pe teritoriul R. Moldova, nu peste hotare. În prezent, cazul este documentat, iar la

CEC nu există alte sesizări cu privire la situații de votare multiplă.

Totodată, pe rețelele de socializare, imediat după alegeri, partide loiale Moscovei și unii propagandiști au început promovarea cu vehemență a unei **campanii împotriva diasporei**. Unii așa-zisi influenceri au inițiat chiar „sondaje” cu privire la dreptul diasporei de a vota.

L-am întrebat pe **sociologul Vasile Cantarji** ce ar putea urmări cei care stau în spatele acestei campanii. „*Rolul electoral tot mai mare al cetățenilor din diasporă îi deranjează pe actorii politici care nu se bucură de popularitate în rândul acestora. Diaspora, fiind concentrată în țările vestice, în alegeri manifestă preponderent*

opțiuni prooccidentale, fapt care dezavantajează forțele politice neasociate cu integrarea europeană”, a declarat expertul. În opinia lui V. Cantarji, la viitoarele scrutine

participarea diasporei ar putea chiar să crească. „*Diaspora moldovenească este încă una „proaspătă”, are un rol și un impact major și nu cred că intențiile de a le restricționa accesul la vot ar avea izbândă*”, a adăugat sociologul. El a reamintit că „*volumul remitențelor este unul semnificativ pentru țara noastră, reprezentând un factor economic și social care nu poate fi neglijat*”.

Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene (MAEIE) informează că, potrivit celor mai recente date, aproximativ 1,2 milioane de moldoveni s-ar afla peste hotare.

Majoritatea este implicată, mai mult sau mai puțin, în viața economică a țării prin contribuții financiare – bani trimiși rudelor, investiții, impozite, taxe. Autoritățile menționează că, în ultimii ani, bugetul public național este format în proporție de 13,4% din banii pe care diaspora îi trimite acasă. Drep-

tul diasporei de a participa la alegerile naționale este unul fundamental, iar cetățenii R. Moldova își exercită dreptul de vot la orice secție de votare constituită în afara țării. De organizarea proceselor electorale în secțiile de votare din străinătate este responsabilă CEC. Potrivit instituției, temeiul de bază pentru constituirea secțiilor de votare din străinătate este dinamica participării alegătorilor la ultimele trei scrutine, ținând cont de datele înregistrării prealabile a cetățenilor moldoveni aflați în străinătate și informațiile prezentate de MAEIE cu privire la numărul și locul aflării compatrioților noștri peste hotare.

La 3 noiembrie 2024, în Republica Moldova a avut loc cel de-al doilea tur al alegerilor prezidențiale, la care au participat Maia Sandu și Alexandr Stoianoglo, primii doi candidați clasati după primul tur. Prezența la vot a fost de 54,34%, fiind depășit pragul de validare de 1/5 din numărul alegătorilor înscriși în listele electorale. 328.855 de alegători din diaspora și-au exercitat dreptul constituțional de vot, marcând astfel cel mai mare număr de votanți înregistrat vreodată în afara țării.

Caricatură de Alex Buretz

Cum și de ce sunt alese anumite subiecte pentru răspândirea unui fals

Informații despre diverse boli, spieritori, frici și invenții. Autorii de falsuri le răspândesc în mod intenționat pentru a induce în eroare publicul și pentru a susține anumite interese. Printre cele mai recente astfel de exemple, tirajate de unele mass-media și pe rețelele sociale, sunt următoarele: „Maia Sandu ar fi bolnavă”, „aprinderea focului în sobe va fi interzisă după integrarea Moldovei în Uniunea Europeană” sau „pașapoartele românești vor fi confiscate”.

Potrivit psihoterapeutei Ana Niculăeș, care face trimitere la studii de specialitate recente, așa-numitele „știri” false se răspândesc mult mai rapid decât cele adevărate, în special pe platformele de social media. „Știrile false sunt concepute pentru a genera emoții puternice, precum frica, furia sau surpriza, care determină oamenii să reacționeze impulsiv”, susține Ana Niculăeș.

Totodată, emoțiile, în special cele intense, joacă un rol central pentru că inhibă gândirea critică, ceea ce crește probabilitatea de a distribui informația fără o verificare prealabilă. „O știre care sugerează

un pericol iminent sau o conspirație politică va declanșa reacții rapide de redistribuire pentru a-i „avertiza” pe alții.”

Oamenii au tendința de a crede și a distribui informații care le susțin convingerile preexistente. Astfel, „știrile” false care se aliniază prejudecăților personale devin mai atrăgătoare și mai greu de respins, chiar dacă sunt evident nefondate. **Repetarea unei informații false face ca aceasta să pară mai credibilă, iar rețelele sociale amplifică acest efect.**

Supraîncărcarea informațională este un alt factor psihologic important. În contextul unei cantități uriașe de informații disponibile online, oamenii devin mai puțin predispuși să analizeze critic fiecare știre. Astfel, răspândirea rapidă a informațiilor false este rezultatul unui mix complex de factori psihologici și tehnologici.

În ceea ce privește combaterea acestui fenomen, psihoterapeuta Ana Niculăeș susține că sunt necesare mai multe acțiuni, printre care **educație media, dezvoltarea gândirii critice și o înțelegere mai profundă a modului în care emoțiile și prejudecățile influențează comportamentul online.**

Falsuri apărute după recente alegeri prezidențiale din R. Moldova

X FALS: Scrutinul prezidențial a fost cel mai nedemocratic din istoria țării. (Declarația a fost făcută de către oficiali de la Moscova)

X FALS: Maia Sandu nu este președinta legitimă pentru că în turul doi al alegerilor nu a obținut majoritatea voturilor exprimate pe teritoriul țării. (Afirmația a fost făcută de unii politicieni moldoveni sprijiniți de Rusia și în surse media pro-Kremlin)

X FALS: La secțiile de votare din Europa Occidentală alegerile au fost fraudate, iar diaspora din Federația Rusă a fost discriminată. (Astfel de declarații au făcut purtătoarea de cuvânt a Ministerului de Externe de la Moscova, Maria Zaharova, alți oficiali ruși, precum și oligarhul fugar Ilan Șor)

X FALS: Rusia nu s-a implicat în alegerile prezidențiale din Republica Moldova. (Afirmații ale reprezentanților Kremlinului)

✓ ÎN REALITATE: Aceste acuzații, preluate de mai multe surse media, NU sunt confirmate de nicio acțiune a autorităților locale și nici de rapoartele misiunilor naționale și internaționale de monitorizare a alegerilor.

✓ ÎN REALITATE: Este o afirmație falsă. Cetățenii Republicii Moldova din diaspora au aceleași drepturi electorale ca și cei din țară. Rezultatele scrutinului prezidențial arată că Maia Sandu a obținut cele mai multe voturi în ambele tururi și a câștigat mandatul de președinte. Curtea Constituțională a validat alegerile și a confirmat mandatul.

✓ ÎN REALITATE: Acuzațiile de fraudă la secțiile de votare europene sunt false. Toate misiunile de observatori au remarcat că procesul electoral a fost bine organizat, iar amplasarea secțiilor de votare, inclusiv a celor de peste hotare, a fost făcută într-o manieră echitabilă. Autoritățile spun că numărul mai mic al secțiilor de votare în Rusia a fost determinat de riscurile de securitate.

✓ ÎN REALITATE: Observatorii internaționali ai alegerilor din R. Moldova susțin că amestecul Rusiei la prezidențiale a fost unul fără precedent, prin finanțare ilicită a actorilor politici, campanii de dezinformare și atacuri cibernetice. Despre schema de corupere în masă a alegătorilor, implementată de Rusia, vorbesc oamenii legii, dar și jurnaliștii care s-au infiltrat în rețeaua dirijată de Ilan Șor, oligarh fugar care se ascunde de justiția moldovenească în Rusia.